

ДИНАМИКА НА ЧОВЕШКАТА БЕДНОСТ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Станка Жекова*

РЕЗЮМЕ *В статията е направен опит за адаптиране на разработения от организацията “Програма за развитие при ООН” обобщаващ измерител “индекс на човешката бедност” към спецификата в проявлението на този социален феномен в България. Адаптацията е осъществена въз основа на философската и формалната рамка на индекса, чрез селекция на проблемни за България индикатори на основните измерения на човешкото благополучие. На тази база е оценена и анализирана степента на нереализираните човешки възможности в страната ни и са формулирани изводи относно динамиката в равнището на човешката бедност у нас, нейните детерминанти и периодите на доминиращи икономически и икономически фактори на развитието.*

Бедността е широкоаспектно социално-икономическо явление, произтичащо от диференциацията в обществото по отношение на доходите, богатството, възможностите за социална интеграция и личностните характеристики на членовете му. Тя е свързана пряко с равнището на социално-икономическото развитие и с общия жизнен стандарт на населението, които конкретизират нейните измерения и облик във всяко отделно общество. Разликите в степента на развитие и в жизнените условия предопределят формирането на различни критерии за дефиниране на бедността, които се променят във времето в съответствие с променящите се социално-икономически условия. Промяната в критериите се свежда до разширяване на техния обхват от чисто материалните елементи към такива, отразяващи достъпа до образование, здравния статус, социалната интеграция. Съвременното разбиране за бедността включва двата ѝ основни елемента: икономическа бедност, свързана непосредствено с дохода (income poverty) и човешка бедност (human poverty), отразяваща всички останали аспекти на човешкото благополучие. В този смисъл Световната банка определя най-общо бедността като: “да нямаш достатъчно в някое измерение на благополучието” (Poverty

* Д-р, главен асистент в катедра “Статистика” на Икономическия университет - Варна; e-mail: tanya_zhekova@abv.bg .